

Tevékenység orientált módszertani lehetőségeket és digitális technológiai újításokat kínáló oktatási segédanyag hatékonyság mérése a földrajz oktatásban

FARSANG ANDREA^{1,2}, CSÍKOS CSABA², JÁSZ ERZSÉBET^{2,3}, CSÁSZÁR ZSUZSANNA^{2,4}, TEREPICS KÁROLY^{2,3}, PÁL VIKTOR^{1,2}, SZILASSI PÉTER^{1,2}, KAPUSI JÁNOS^{2,3}, KÁDÁR ANETT¹

¹ *Szegedi Tudományegyetem, TTIK Földrajzi és Földtudományi Intézet, Szeged*

² *MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport, Szeged*

³ *Debreceni Egyetem Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék, Debrecen*

⁴ *Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Földrajzi Intézet, Pécs*

e-mail: farsang@geo.u-szeged.hu

Felmérések szerint a hazai földrajztanítás egyik legnagyobb problémája a tanulók jó elméleti tudása és annak gyakorlati alkalmazhatósága közötti szakadék. A 2016-ban a Szegedi, Pécsi, Debreceni és az Eötvös Lóránd Tudományegyetem, valamint az OH kutatóiból és a közoktatásban dolgozó tanárokból az MTA támogatásával megalakult az MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport. Fő célkitűzésünk egy problémaorientált oktatási lehetőségeket és digitális technológiai újításokat kínáló eszközfejlesztés megalapozása volt, amely a földrajz oktatás módszertani megújítását segítheti. Célunk a 8–13. évfolyamok számára alkalmazható, Magyarország egyes kis/közép tájainak, városainak földrajzát feldolgozó tanulói segédanyagok, ill. tanári kézikönyv tervezet és részlet elkészítése, melyek a tanárok számára lehetővé teszik Magyarország egyes területeinek a korábbi leíró jellegű tanítástól eltérő, probléma centrikus feldolgozását, s mintául szolgálnak más tananyag részek hasonló módszertani megközelítésére (Farsang et al. 2020). A pályázati időszak alatt a tervezett 20 munkalapról és a hozzájuk tartozó munkafüzeti lapokból az összes elkészült (86 színes, 2 színes kihajtható, 140 fekete-fehér, összesen 228 oldal terjedelemben). Az elkészült könyv címe: FEDEZD FEL, GONDOLD ÁT! MAGYARORSZÁG FÖLDRAJZA MÁSKÉPP. Oktatási segédanyag Magyarország földrajzának tanításához (Farsang et al. 2021).

Fontos feladatunk volt a kidolgozott anyagok tesztelése is a pályázathoz csatlakozott általános és középiskolák oktatási gyakorlatában. Hogy minél pontosabban meg tudjuk határozni a fejlesztett eszköz előnyeit a hagyományos oktatáshoz képest, hat általános iskola bevonásával kísérleti és kontroll csoportos mérést szerveztünk 2019 tavaszán Magyarország témakörének tanításához kapcsolódóan (8. osztály) (Farsang, 2020). A kísérleti oktatásban (ahol az általunk fejlesztett munkáltató lapok bevonásával zajlott a tanítás) 115 fő vett részt, a kontroll csoportokban 151 tanuló. Ún. bemeneti és kimeneti feladatlapokat szerkesztettünk, melyek kitöltésével mérhetők a kísérleti csoport és kontroll csoport tanulási eredményességében beállt különbségek. Összességében a teljes teszten a kísérleti csoport átlaga szignifikánsan magasabb lett ($t=3,56$; $p < 0,001$), a kísérleti hatás nagyságát kifejező éta-négyzet értéke pedig 5,3%, ami a pedagógiai kísérletek hatékonyvizsgálatának hagyományos mérőföldkövei szerint közepes kísérleti hatást jelez.

Kulcsszavak: földrajztanítás, oktatási segédanyag, hatékonyság mérés

Irodalomjegyzék:

FARSANG A. 2020: Lépések a korszerű földrajzoktatás felé: egy problémaorientált oktatási lehetőségeket és digitális technológiai újításokat kínáló eszközfejlesztés eredményei. Magyar Tudomány 181: 8 pp. 1026-1031., 6 p.

FARSANG A. – SZILASSI P. – CSÍKOS CS. – SZŐLLŐSY L. – KÁDÁR A. – PIRKHOFFER E. – PÁL V. – M.CSÁSZÁR ZS. – TEPERICS K. 2020: Egy tanulóközpontú módszertani eszköztár fejlesztése Magyarország földrajzának tanításához [Developing a student-centred methodological toolkit for teaching the geography of Hungary] GEOMETODIKA: 4: 3 pp. 33-47., 15 p.

FARSANG A. – M.CSÁSZÁR ZS. – TEPERICS K. – ARDAY I. – JÁSZ E. – KAPUSI J. – KÁDÁR A. – Molnár E. – Pál V. – Pirkhoffer E. – Száraz T. – Szilassi P. – Szöllősy L. – Varjas J. – Vati T. 2021: FEDEZD FEL, GONDOLD ÁT! MAGYARORSZÁG FÖLDRAJZA MÁSKÉPP. Oktatási segédanyag Magyarország földrajzának tanításához. MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertan Kutatócsoport, Szeged